

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

RELIGIE

***(cultul romano-catolic
de limbă română și de limbă maghiară)***

CLASA A XI-A¹

Aprobat prin ordin al ministrului

Nr. 3252/13.02.2006

București, 2006

¹ Se aplică și la clasa a XII-a – filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare prin școala de arte și meserii + anul de completare.

NOTA DE PREZENTARE

Studiul disciplinei **Religie – cultul romano-catolic** (de limbă română și de limbă maghiară) în ciclul superior al liceului se focalizează pe realizarea unei viziuni de ansamblu asupra domeniului religios, care să ofere elevilor posibilitatea de a-și forma propriul sistem de valori prin raportarea la valorile specifice moralei creștine, de a integra cunoștințele religioase în structurarea de atitudini morale și de a aplica învățătura de credință în viața proprie și a comunității. Astfel, această disciplină școlară îi pregătește pe elevi pentru înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii, pentru integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor, pentru acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității și pentru înțelegerea contribuției religiei la cultura și civilizația universală.

În conformitate cu planul cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, disciplina *Religie* face parte din aria curriculară "Om și societate" și i se alocă 1 oră/săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal.

Programa este structurată astfel: notă de prezentare, competențe generale, valori și atitudini, competențe specifice asociate conținuturilor, sugestii metodologice.

Cele cinci competențe generale și competențele specifice vizează următoarele domenii: comunicare; relații interpersonale și inter-religii; domeniul atitudinal-comportamental; aspecte practic-aplicative; relațiile interdisciplinare.

Conținuturile propuse sunt asociate competențelor specifice, fapt care permite profesorului să realizeze conexiuni între ceea ce învață elevul și scopul pentru care învață. O anumită competență specifică poate fi atinsă prin diferite unități de conținut, neexistând o corespondență biunivocă între acestea. Conținuturile oferă o viziune unitară asupra principalelor domenii ale educației catolice și sunt corelate cu achizițiile dobândite de elevi în perioada anterioară (clasele a IX- și a X-a).

Sugestiile metodologice oferă cadrelor didactice recomandări privind modalități didactice concrete de utilizare a curriculumului în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Programa se adresează atât profesorilor de *Religie*, precum și autorilor de manuale școlare, fiind concepută astfel încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor prin stabilirea ordinii studierii anumitor unități de conținut, prin adaptarea acestora la specificul clasei de elevi, prin valorificarea experienței de viață a elevilor și a specificului comunității din care aceștia fac parte.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- asumarea propriei identități religioase
- responsabilitate în exercitarea drepturilor și obligațiilor ce decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- grija față de aproapele
- interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

CLASA A XI-A
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Sintetizarea adevărilor de credință mărturisite în simbolurile credinței catolice	<ul style="list-style-type: none"> - Credința în Isus Cristos <ul style="list-style-type: none"> • Isus Cristos este Fiul lui Dumnezeu Unul-Născut • Întruparea Fiului lui Dumnezeu și nașterea lui din Fecioara Maria • Misterele vieții lui Isus Cristos: copilăria și viața publică • Pătimirea, răstignirea și moartea lui Isus Cristos • Semnificația îngropării și a coborârii lui Isus în „locuința morților” • Învierea și înălțarea lui Isus Cristos la cer - Credința în Duhul Sfânt <ul style="list-style-type: none"> • Prezența Duhului Sfânt în Sfânta Scriptură, în Tradiția Bisericii și în Magisteriul Bisericii • Prezența Duhului Sfânt în viața Bisericii
1.2. Identificarea principalelor intervenții ale Preasfintei Treimi în istoria mântuirii	
1.3. Definirea Bisericii ca Noul Popor al lui Dumnezeu, realitate vizibilă și spirituală	<ul style="list-style-type: none"> - Biserica – popor al lui Dumnezeu, Trupul lui Cristos și Templul Duhului Sfânt

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Elaborarea de argumentări orale sau scrise referitoare la învățătura de credință catolică	<ul style="list-style-type: none"> - Revelația lui Dumnezeu: definiție, conținut, etape, Cristos – plinătatea Revelației - Raportul dintre Sfânta Scriptură, Tradiția și Magisteriul Bisericii - Credința – răspunsul omului dat lui Dumnezeu - Crezul: noțiuni introductive, istoric
2.2. Compararea unor opinii și argumente diferite referitoare la o temă de religie	

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea unor modele de comportament creștin în viața Bisericii	<ul style="list-style-type: none"> - Biserica lui Isus Cristos <ul style="list-style-type: none"> • Biserica în planul lui Dumnezeu • Biserica – popor al lui Dumnezeu, Trupul lui Cristos și Templul Duhului Sfânt • Biserica este una, sfântă, catolică și apostolică • Credincioșii: ierarhie, laici, viață consacrată - Împărtășirea sfinților <ul style="list-style-type: none"> • Împărtășirea bunurilor spirituale • Comuniunea Bisericii din cer și de pe pământ • Maria, Mama lui Cristos și a Bisericii

Competențe specifice	Conținuturi
3.2. Definierea scopului ultim al omului și a sensului existenței umane	<ul style="list-style-type: none"> - Viața veșnică <ul style="list-style-type: none"> • Judecata particulară: cerul, iadul, purgatorul • Judecata universală. Parusia - Învierea morților <ul style="list-style-type: none"> • Învierea lui Cristos și a noastră. Sensul morții creștine
3.3. Evaluarea consecințelor abaterii de la normele de credință creștină, asupra vieții personale și asupra comunității	<ul style="list-style-type: none"> - Iertarea păcatelor <ul style="list-style-type: none"> • Un singur Botez spre iertarea păcatelor - Viața veșnică <ul style="list-style-type: none"> • Judecata particulară: cerul, iadul, purgatorul • Judecata universală. Parusia
3.4. Realizarea de comparații între exigențele credinței creștine și normele etice din societatea contemporană	

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Descrierea rolului pe care îl au sacramentele în viața creștinului	<ul style="list-style-type: none"> - Misterul pascal în Sacramentele Bisericii - Sacramentele inițierii creștine <ul style="list-style-type: none"> • Sacramentul Botezului: definiție, celebrare, semnificație. • Sacramentul Mirului: definiție, celebrare, semnificație • Sacramentul Euharistiei: definiție, celebrare, semnificație. Sfânta Liturghie - Sacramentele de vindecare <ul style="list-style-type: none"> • Sacramentul Pocăinței și al Reconcilierii: definiție, celebrare, semnificație • Sacramentul ungerii bolnavilor: definiție, celebrare, semnificație - Sacramentele de slujire a comuniunii <ul style="list-style-type: none"> • Sacramentul Preoției: definiție, celebrare, semnificație • Sacramentul Căsătoriei: definiție, celebrare, semnificație
4.2. Analizarea rolului sacramentelor în consolidarea relațiilor interpersonale	

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1 Identificarea corelațiilor dintre învățătura creștină și adevărurile care fundamentează alte discipline de învățământ	- Credința în Dumnezeu Tatăl Atotputernicul, Creatorul cerului și al pământului

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

1. Revelația lui Dumnezeu: definiție, conținut, etape, Cristos – plinătatea Revelației
2. Raportul dintre Sfânta Scriptură, Tradiția și Magisteriul Bisericii

3. Despre credință
 - 3.1. Credința – răspunsul omului dat lui Dumnezeu
 - 3.2. Crezul. Noțiuni introductive: istoric
 - 3.3. Credința în Dumnezeu Tatăl Atotputernicul, Creatorul cerului și al pământului
 - 3.4. Credința în Isus Cristos
 - Isus Cristos este Fiul lui Dumnezeu Unul-Născut
 - Întruparea Fiului lui Dumnezeu și nașterea lui din Fecioara Maria
 - Misterele vieții lui Isus Cristos: copilăria și viața publică
 - Pătimirea, răstignirea și moartea lui Isus Cristos
 - Semnificația îngropării și a coborârii lui Isus în *locuința morților*
 - Învierea și înălțarea lui Isus Cristos la cer
 - 3.5. Credința în Duhul Sfânt
 - Prezența Duhului Sfânt în Sfânta Scriptură, în Tradiția Bisericii și în Magisteriul Bisericii
 - Prezența Duhului Sfânt în viața Bisericii
4. Biserica lui Isus Cristos
 - Biserica în planul lui Dumnezeu
 - Biserica – popor al lui Dumnezeu, Trupul lui Cristos și Templul Duhului Sfânt
 - Biserica este una, sfântă, catolică și apostolică
 - Credincioșii: ierarhie, laici, viață consacrată
5. Împărtășirea sfinților
 - Împărtășirea bunurilor spirituale
 - Comuniunea Bisericii din cer și de pe pământ
 - Maria, Mama lui Cristos și a Bisericii
6. Iertarea păcatelor
 - Un singur Botez spre iertarea păcatelor
7. Învierea morților
 - Învierea lui Cristos și a noastră. Sensul morții creștine
8. Viața veșnică
 - Judecata particulară: cerul, iadul, purgatorul
 - Judecata universală. Parusia
9. Despre sacramente
 - 9.1. Misterul pascal în Sacramentele Bisericii
 - 9.2. Sacramentele inițierii creștine
 - Sacramentul Botezului: definiție, celebrare, semnificație
 - Sacramentul Mirului: definiție, celebrare, semnificație
 - Sacramentul Euharistiei: definiție, celebrare, semnificație. Sfânta Liturghie
 - 9.3. Sacramentele de vindecare
 - Sacramentul Pocăinței și al Reconcilierii: definiție, celebrare, semnificație
 - Sacramentul ungerii bolnavilor: definiție, celebrare, semnificație
 - 9.4. Sacramentele de slujire a comuniunii
 - Sacramentul Preoției: definiție, celebrare, semnificație
 - 9.5. Sacramentul Căsătoriei: definiție, celebrare, semnificație

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile din programa școlară pentru clasa a XI-a, la disciplina *Religie – cultul romano-catolic* cuprind, într-o viziune unitară, principalele domenii ale educației religioase catolice: studiul Sfintei Scripturi, noțiuni de istoria religiilor și din istoria Bisericii, teme fundamentale de teologie, de teologie sacramentală și de teologie morală. Aceste domenii le continuă pe cele abordate la nivelul claselor a IX-a – a X-a și propun conținuturi cu caracter mai complex, posibil de abordat la nivelul elevilor de clasa a XI-a.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care presupune regândirea rolurilor celor doi parteneri educaționali – profesorul și elevul. Astfel, programa permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea demersului didactic prin alegerea succesiunii capitolelor sau a temelor (care nu au în programă o ordine obligatorie), în funcție de caracteristicile clasei sau de evenimentele religioase, cu condiția respectării logicii interne a domeniului (texte biblice și patristice) și a parcurgerii integrale a materiei prevăzute în programă. De asemenea, profesorul are libertatea de a alege metode, activități și stiluri variate, adecvate particularităților elevilor și ale clasei, precum și în concordanță cu competențele precizate pentru fiecare nivel.

În ceea ce privește elevii, temele au fost selectate astfel încât să asigure implicarea activă a acestora în procesul de predare-învățare, care să contribuie la formarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, la exprimarea liberă și argumentată a propriei opinii. Alegerea temelor a avut în vedere asigurarea caracterului practic-aplicativ al cunoștințelor de religie prin valorificarea experienței de viață a elevilor, prin referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților și din societatea contemporană, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii.

Pentru realizarea competențelor specifice se recomandă utilizarea unor activități de învățare, precum:

- dialogul, dezbateră pe teme fundamentale de teologie, de istorie a Bisericii și a religiilor;
- analiza asemănărilor și a deosebirilor (între diferite aspecte ale vieții religioase, între religii, între textele religioase și cele laice pe teme comune etc.);
- realizarea unor observații, studii de caz, micro-anchete, sondaje de opinie pe teme privind aspecte concrete din viața religioasă a unei comunități sau a adolescenților;
- jocul de rol, studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de teologie morală;
- analiza unor modele de acțiune privind implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața adolescenților sau din viața comunității;
- argumentarea biblică și patristică;
- elaborarea de texte diverse pe teme religioase (fișe de lectură, comentarii, recenzii, referate, eseuri);
- utilizarea, în procesul de predare-învățare, a noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale (pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată);
- vizite la locașuri de cult.

În cadrul orei de *Religie*, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l învăța pe elev să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Prin evaluare, valorizarea efortului de învățare al elevului și analiza progresului acestuia în învățare trebuie completate cu motivarea sa pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.